

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tad-19 ta' Novembru, 2004

Citazzjoni Numru. 2511/2000/1

Shireburn Co. Limited

Versus

Vincent Cuschieri Limited

F'din il-kawża s-soċjetà attriċi qiegħda titlob il-ħlas tal-bilanċ tal-prezz ta' merkanzija u ta' servizzi li tat lis-soċjetà konvenuta.

Iċ-ċitazzjoni tgħid illi s-soċjetà attriċi għandha tieħu elfejn, disa' mija u wieħed u sebgħin lira u tmien ċenteżmi (Lm2,971.08) mingħand is-soċjetà konvenuta bħala bilanċ ta' somma akbar li tirrappreżenta valur ta' merkanzija konsenjata u servizzi provduti.

Is-soċjetà attriċi talbet il-ħlas b'ittra legali tat-2 ta' Ġunju 2000 u b'ittra uffiċjali tal-31 ta' Lulju 2000. Is-soċjetà konvenuta, b'ittra uffiċjali tat-28 ta' Awissu 2000, irrespingiet it-talba għax qalet illi x-xogħol ma sarx kif iridu l-arti u s-sengħa. B'ittra uffiċjali ta' l-1 ta' Settembru 2000 is-soċjetà attriċi talbet lis-soċjetà konvenuta tfisser x'kien

hemm frażin fix-xogħol sabiex jekk ikun il-każ jissewwa, iżda s-soċjetà konvenuta ma weġbitx.

Is-soċjetà attriċi għalhekk fetħet din il-kawża u qiegħda titlob illi l-qorti:

1. tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas is-somma ta' elfejn, disa' mija u wieħed u sebgħin lira u tmien ċenteżmi (Lm2,971.08) kif imfisser fuq; u

2. tikkundannaha wkoll tħallas l-imgħax bit-tmienja fil-mija (8%) fis-sena fuq is-somma ta' elfejn, disa' mija u wieħed u sebgħin lira u tmien ċenteżmi (Lm2,971.08) b'seħħ mill-31 ta' Lulju 2000, data ta' l-ittra uffiċjali msemmija fuq.

Qiegħda titlob ukoll l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra uffiċjali tal-31 ta' Lulju 2000.

B'nota ta' l-1 ta' Marzu 2002 is-soċjetà attriċi naqqset it-talba b'erbgħa u sittin lira u erbgħin ċenteżmu (Lm64.40) għal elfejn, disa' mija u sitt liri u tmienja u sittin ċenteżmu (Lm2,906.68).

Is-soċjetà konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. it-talbiet tas-soċjetà attriċi għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż għax, kif tixhed korrispondenza bejn il-partijiet, il-pretensjonijiet kontra s-soċjetà konvenuta kienu qegħdin jiġu vantati mis-soċjetà *Shireburn Software Limited* u mhux mis-soċjetà attriċi, li kienet qiegħda tivvanta biss erbgħa u sittin lira u erbgħin ċenteżmu (Lm64.40);

2. is-soċjetà konvenuta ma għandhiex tagħti dak li qiegħda titlob is-soċjetà attriċi, kemm għax parti mis-somma mitluba hija pretiża minn *Shireburn Software Limited* u mhux mis-soċjetà attriċi, u kif ukoll għax l-ammont pretiż skond il-fatturi esebiti mis-soċjetà attriċi jitle' għal elfejn, ħames mija u tlieta u tletin lira u tnejn u ħamsin ċenteżmu (Lm2,533.52) u mhux għas-somma mitluba fiċ-ċitazzjoni;

3. ix-xogħol li għalih qiegħed jintalab ħlas ma sarx kif iridu l-arti u s-sengħa u s-sistema konsenjat lis-soċjetà konvenuta ma bediex jaħdem sew; u

4. is-soċjetà konvenuta għa' hallet sbatax-il elf u ħames mitt lira (Lm17,500) għall-merkanzija u għax-xogħol, u għalhekk is-soċjetà attriċi għandha tagħmel il-prova tas-somma mitluba minnha għax dak li jista' jkun li s-soċjetà konvenuta jkollha tagħti huwa wisq anqas minn dak li hu mitlub.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża għaw hekk:
Is-soċjetà konvenuta kienet sejra tiftaħ negozju ta' *supermarket* u xtaqet li jkollha sistema elettroniku integrat biex tmexxi n-negozju u żżomm il-kontijiet. Xtaqet ukoll li tqabba kuntrattur wieħed biex jimplementa *turnkey project* u għażlet il-proposta magħmula lilha minn *Shireburn Software Limited* f'ittra tat-12 ta' Frar 1999 mibgħuta lilha fil-forma ta' *fax memo*¹. Il-proposta kienet aċċettata mis-soċjetà konvenuta fid-19 ta' Frar 1999².

Is-sistema kien imqiegħed fil-post u implementat iżda bdew jinqalgħu xi problemi fit-tħaddim tiegħu. Is-soċjetà konvenuta għalhekk ma ħallsitx il-kont kollu miftiehem. Eventwalment, in-negozju ta' *supermarket* bigħetu lil terzi u dawn b'ittra mibgħuta b'*fax* fis-17 ta' Jannar 2000³ għarrfu lil ċertu Franco Galea, rappreżentant tal-kuntrattur, b'dan it-trasferiment u bil-ħtieġa li jsiru xi tibdiliet fis-*software* biex jirriflettu l-bdil fit-titolari tan-negozju.

Il-kuntrattur *Shireburn Software Limited* wiegħbet b'*fax* tas-27 ta' Jannar 2000⁴ u qalet li qabel xejn trid titħallas dak li fadlilha tiegħu mingħand is-soċjetà konvenuta. It-terzi li xtraw in-negozju mingħand is-soċjetà konvenuta wiegħbu fit-3 ta' Frar 2000⁵ u qalu li ma kinux sejrin iħallsu qabel ma s-sistema jkun jaħdem sew. Qabbdu wkoll kuntrattur ieħor biex jeżamina s-sistema u dan b'ittra ta' l-14 ta' Frar 2000⁶ irrapporta li kien sab xi difetti fis-sistema.

Eventwalment it-terzi li xtraw in-negozju mingħand is-soċjetà konvenuta qiegħdu sistema ieħor ġdid u s-soċjetà konvenuta baqgħet ma ħallsitx il-bilanċ li dwaru għalhekk saret din il-kawża tallum.

Qabel ma nidħlu fil-meritu tat-talbiet magħmula fiċ-ċitazzjoni jeħtieġ illi nqisu l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta billi naraw jekk is-soċjetà attriċi għandhiex legittimazzjoni attiva biex tmexxi b'dawn il-proċeduri.

¹ *Foll. 37 et seqq.*

² *Ara l-affidavit ma]luf minn John De Giorgio fl-1 ta' Marzu 2002, fol. 46, para. 3.*

³ *Fol. 39.*

⁴ *Fol. 30.*

⁵ *Fol. 43.*

⁶ *Fol. 61.*

Is-soċjetà konvenuta fil-fatt qiegħda tgħid illi l-ftehim għal *turnkey project* kien sar ma' *Shireburn Software Limited* u mhux mas-soċjetà attriċi. L-iskop ta' *turnkey project* hu li l-klijent jittratta ma' kuntrattur wieħed u dan jieħu ħsieb iqassam ix-xogħol lil sub-kuntratturi mingħajr ma l-klijent ikollu għalfejn ifittex hu kuntrattur għal kull parti tal-proġett. Fil-każ tallum jidher illi l-ftehim għal *turnkey project* sar mhux mas-soċjetà attriċi iżda ma' *Shireburn Software Limited*, billi, kif jidher mill-*fax memo* tat-12 ta' Frar 1999, il-proposta kienet ta' *Shireburn Software Limited* u kienet din il-proposta li aċċettat is-soċjetà konvenuta.

L-argument tas-soċjetà attriċi, illi l-fatturi ħarġithom hi u illi "hija l-fattura li tistabilixxi l-persuna tal-kreditur u dik tad-debitur"⁷, huwa argument ħażin. Il-fattura hija dokument unilaterali u la toħloq u lanqas tibdel relazzjonijiet kuntrattwali.

Lanqas ma hu relevanti l-argument tas-soċjetà attriċi illi kemm hi u kemm *Shireburn Software Limited* huma parti mill-istess grupp. Dan ma jibdilx il-fatt illi huma persuna legali magħżula waħda mill-oħra, u d-debituri ta' waħda ma humiex id-debituri ta' l-oħra.

Il-pożizzjoni legali hi illi l-kuntrattur tas-soċjetà konvenuta hija *Shireburn Software Limited*; is-soċjetà attriċi hija biss sub-kuntrattur.

Jista' sub-kuntrattur jitlob il-ħlas mingħand dak li jagħti x-xogħol?

Il-materja hija regolata bl-art. 1643 tal-Kodiċi Ċivili:

1643. Il-bennejja, il-mastrudaxxi, u artigjani oħra mqabbdin fit-tlugħ ta' bini jew xogħol ieħor mogħti b'appalt, m'għandhomx azzjoni kontra dak li għalih sar ix-xogħol, ħlief sas-somma biss li huwa jkollu jagħti lill-appaltatur fiż-żmien li huma jmexxu l-azzjoni tagħhom.

Is-soċjetà konvenuta qiegħda tgħid illi hija ma għandhiex tagħti lill-kuntrattur ewlieni għax ix-xogħol sar ħażin. Jekk dan huwa minnu, lanqas lis-sub-kuntrattur ma għandha tagħti.

Il-kwistjoni jekk is-soċjetà attriċi għandhiex tagħti lil *Shireburn Software Limited* hija kwistjoni li ma tistax tiġi mistħarrġa fi proċeduri fejn *Shireburn Software Limited* ma hijiex parti; għalhekk, fil-kawża tallum, il-qorti, ladarba

⁷ Para 16(a) tan-nota ta' osservazzjonijiet tas-6 ta' Frar 2004, fol. 171.

Kopja Informali ta' Sentenza

ma tistax taqta' dwar is-somma li s-soċjetà konvenuta għandha tagħti lill-appaltatur, lanqas ma tista' tgħid sa liema somma s-soċjetà konvenuta tista' tkun imġiegħla tħallas lis-soċjetà attriċi bħala sub-kuntrattur.

Għal din ir-raġuni l-qorti, wara li tgħid illi s-soċjetà attriċi ma għandhiex legittimazzjoni attiva biex tmexxi b'din il-kawża, teħles lis-soċjetà konvenuta mill-ħarsien tal-ġudizzju, bl-ispejjeż kontra s-soċjetà attriċi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----